

*ЗАКАРПАТСЬКИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ*

***ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ
У ДІАЛОЗІ ІЗ СУЧАСНІСТЮ.
РОЗМІРКОВУЄМО
ПРО ХУДОЖНЬО-ЕМОЦІЙНИЙ
СВІТ ДИТИНСТВА***

***ТЕЗИ
XI Міжнародних і XXVIII Всеукраїнських
педагогічних читань***

24 вересня 2021 року

Ужгород, 2021

УДК 37.015.3:159.954+37.091.4](043.2)
В 19

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Закарпатського інституту
післядипломної педагогічної освіти
(Протокол №4 від 4 жовтня 2021 р.)*

Редакційна колегія:

Я.М. Сивохоп, кандидат педагогічних наук, доцент, директор Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

В.В. Химинець, доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри менеджменту та інноваційного розвитку освіти Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

Л.П. Ходанич, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

О.М. Іваць, кандидат соціологічних наук, заступник директора Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти з науково-дослідної роботи та міжнародної діяльності

Упорядник:

Л.П. Ходанич, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

Василь Сухомлинський у діалозі із сучасністю. Розмірковуємо про художньо-емоційний світ дитинства. Тези XI Міжнародних і XXVIII Всеукраїнських педагогічних читань. – Ужгород: РІК-У, ЗППО, 2021. – 219 с.

У збірнику викладено тези доповідей та виступів учасників педагогічних читань (24 вересня 2021, м. Ужгород), присвячених втіленню в освіту сьогодення гуманістичних ідей Василя Сухомлинського. Розглядаються актуальні питання демократизації та гуманізації освіти, реалізації Концепції Нової української школи на основі ідей Василя Сухомлинського.

Відповідальність за достовірність інформації в публікаціях несуть автори.

ISBN 978-617-8046-13-2

© Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2021

© ТОВ «РІК-У», 2021

24 вересня 2021 року відбулися XI Міжнародні та XXVIII Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені використанню педагогічної спадщини Василя Сухомлинського в умовах сучасних реалій освіти в Україні.

Організатори наукового форуму – Міністерство освіти і науки України, Національна академія педагогічних наук України, департамент освіти і науки, молоді та спорту Закарпатської обласної державної адміністрації, Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти, Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського, Всеукраїнська асоціація Василя Сухомлинського, кафедра теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

Мета педагогічних читань – поглиблене опанування актуальними питаннями педагогічної спадщини видатного педагога-гуманіста Василя Олександровича Сухомлинського (1918–1970). Напрями роботи заходу, за якими працювали 5 секцій:

- Художньо-емоційний супровід навчання і виховання дітей у педагогічній спадщині Василя Сухомлинського;
- Від «Школи радості» до формування культури почуттів та їх реалізації в Новій українській школі;
- Художньо-емоційний світ казок Василя Сухомлинського в діяльності закладів освіти різного рівня;
- Виховання емоційної культури вчителя крізь призму ідей Василя Сухомлинського;
- Роль шкільних бібліотек у розвитку художньо-емоційного світу дитинства.

У науковому заході взяли участь понад 200 учасників – представники 78 установ (інститути, відділення, лабораторії НАПН України; Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В.О. Сухомлинського; заклади вищої та післядипломної педагогічної освіти; заклади дошкільної, початкової, загальної середньої, спеціальної освіти, ресурсні, інклюзивні та психологічні центри, інші установи системи освіти).

Географія представництва: Австралія (м. Мельбурн), Китай (м. Пекін, м. Чжецзян), Польща (м. Легніц, м. Яростав), Угорщина (м. Сегед, м. Шопрон), Україна (м. Дніпро, м. Київ та Київщина; м. Кропивницький та Кіровоградщина, зокрема смт Павлиш, де В.О. Сухомлинський 22 роки проводив тривалий педагогічний експеримент, у результаті якого створив оригінальну систему виховання дітей; м. Кривий Ріг, м. Луцьк, м. Львів, м. Миколаїв, м. Одеса, м. Рівне та Рівненщина, м. Ужгород та Закарпатська область, м. Хмельницький та Хмельниччина, м. Херсон, м. Чернігів та Чернігівщина, м. Черкаси та м. Умань).

У заході взяли участь 4 дійсні та 3 член-кореспонденти НАПН України, 31 доктор наук, 53 кандидати наук, у тому числі 22 професори, 4 старші наукові співробітники, 37 доцентів.

За результатами педагогічних читань прийнято резолюцію, надруковано збірник тез.

ЗМІСТ

	ВСТУП.....	3
Бабинець Б. В.	АСПЕКТИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ШКІЛЬНОГО ПСИХОЛОГА.....	9
Батрун І. В.	ПОЛОЖЕННЯ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЩОДО ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНИНА ТА ПАТРІОТА..	13
Бахтин Т. А.	ВИКОРИСТАННЯ ПРИНЦИПІВ ЕМОЦІЙНОГО ПРОЕКТУВАННЯ В ТРАНСФОРМАЦІЇ ШКІЛЬНИХ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ.....	16
Баяновська М. Р.	ДУХОВНО-МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ В ГУМАНІСТИЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	18
Березовська Л. І.	УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ У СПАДЩИНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	21
Богданов Є. П.	ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДНЯ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	24
Богущ А. М.	ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ: ПЕДАГОГІЧНІ ЗАПОВІДІ З ЕМОЦІЙНО-ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ.....	27
Бондаренко В. В.	ВИХОВАННЯ КАЗКОЮ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВИСТАВКИ «ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ – ДИТЯЧИЙ ПИСЬМЕННИК» У ПЕДАГОГІЧНОМУ МУЗЕЇ УКРАЇНИ.....	29
Буркало Н. М.	В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО РОЛЬ ЧИТАННЯ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ.....	31
Ведмеденко Д. В.	ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ В.СУХОМЛИНСЬКОГО У ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	35
Вертеш-Гапак О. Е.	ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦЬ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ КУЛЬТУРИ ПОЧУТТІВ.....	37
Волощук А. В.	В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ І З. С. БАКОНІЙ: ПАРАЛЕЛЬНІСТЬ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ІДЕЙ У ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМАХ.....	40
Voronina Н. R.	EMOTIONAL INTELLIGENCE FOR TEACHING.....	45

Воротинцева О. О.	ІДЕЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ У СПАДЩИНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	46
Гнаткович Т. Д., Ребрик Н. Й.	АКТУАЛЬНІСТЬ ЛІНГВОДИДАКТИЧНИХ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	50
Гончар Л. В.	ПРОБЛЕМА ВІДПОВІДАЛЬНОГО БАТЬКІВСТВА У ТВОРЧОСТІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	53
Гончаренко А. М.	КАЗКА ДЛЯ ДИТИНИ: СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТРАДИЦІЙНИХ МЕТОДІВ.....	55
Грона Н. В.	ВИКОРИСТАННЯ ІДЕЙ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ НАД КАЗКАМИ..	59
Гуменюк Л. Б.	ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ НА УРОКАХ-ПЛЕНЕРАХ	61
Гуцол Л. М.	ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АВТОРСЬКИХ КАЗОК ВАСИЛЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА СУХОМЛИНСЬКОГО...	63
Деркач В. Ф.	СИСТЕМА РОБОТИ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ НАВИЧОК СКЛАДАННЯ КАЗОК.....	67
Долинська Л. М.	ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА ВИЩОЇ ШКОЛИ КРІЗЬ ОПТИКУ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	70
Драгула О. М.	ВПЛИВ ІДЕЙ СУХОМЛИНСЬКОГО НА РОЗВИТОК НАУКОВИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ...	73
Жабляк М. Д.	ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ МИСТЕЦТВА.....	77
Калініченко Н. А.	ХУДОЖНЬО-ЕМОЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДИТИНИ У ШКОЛІ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	82
Качур М. М., Качур Б. М.	АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	85
Климко Л. В.	ПЕДАГОГІКА РАДОСТІ, ДОБРА І КРАСИ – ПОГЛЯД НАЩАДКІВ СПАДЩИНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО...	88
Кузьма В. М.	ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	91
Литвинова С. Г.	ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В СИСТЕМІ РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ.....	95

Луцюк А. М.	В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ЕМОЦІЙНУ КУЛЬТУРУ ВЧИТЕЛЯ.....	98
Луцюк Н. С.	В.О. СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ВПЛИВ РІДНОЇ МОВИ НА ХУДОЖНЬО-ЕМОЦІЙНИЙ СВІТ ДИТИНСТВА.....	103
Лящук Л. С.	ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ ЗА ІДЕЯМИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	107
Майор Н. С.	ВИКОРИСТАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ СПАДЩИНИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В УТВЕРДЖЕННІ ДУХОВНИХ ТА НАЦІОНАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	111
Маляр Л. В., Кожокарь С. І.	РОЛЬ УЧИТЕЛЯ В АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УЧНІВ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІДЕЙ В.СУХОМЛИНСЬКОГО.....	115
Мельник Н. А.	МЕТОДИЧНІ ІДЕЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ СИСТЕМИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	118
Михайлець М. Ю.	ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ВАСИЛЯ ОЛЕКСАНДРОВИЧА СУХОМЛИНСЬКОГО У ПРОЦЕСІ СТВОРЕННЯ ВЛАСНОЇ АВТОРСЬКОЇ РОЗМАЛЬОВКИ.....	121
Новодворська Т. В.	КАЗКИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ.....	124
Опачко М. В., Ковач А. І.	РОЗВИТОК МУЗЕЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКАРПАТТЯ У ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ ПЕРІОД (1920-1938 рр.).....	130
Орос В. М.	СТВОРЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИМИ ЗАСОБАМИ ПАЗЛІВ ІЛЮСТРАЦІЙ ДО КАЗОК ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	133
Островська М. Я.	ІННОВАЦІЙНО-ГУМАНІСТИЧНА ПЕДАГОГІКА В. СУХОМЛИНСЬКОГО І РОЗБУДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	135
Островський О. О.	МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА ТА ФАХОВА МАЙСТЕРНІСТЬ УЧИТЕЛЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	138
Охріменко З. В.	ВИХОВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СУЧАСНИХ УЧНІВ У КОНТЕКСТІ ПОГЛЯДІВ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	141

Павленко Ю. Г.	САМОБУТНІСТЬ ТВОРІВ МАЛОЇ ПРОЗИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	145
Палько Т. В., Романчак О. О.	АВТОРСЬКА ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В. СУХОМЛИНСЬКОГО В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	146
Пантлик Я. Й.	РОЗВИТОК ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ДО УРОКУ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА ОСНОВІ ПРАЦІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО «СТО ПОРАД УЧИТЕЛЕВІ».....	150
Петечук В. М., Петечук К. М.	ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ КРІЗЬ ПРИЗМУ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО.....	153
Прокопчук С. М.	ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ СПАДЩИНИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	157
Ребрей Г. Я.	ТУРБОТА ПРО ЗДОРОВ'Я ЯК ЗАПОРУКА НАБУТТЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	160
Ребрик Н. Й., Павлович-Іліньо З. В.	ВИКОРИСТАННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	165
Рего Г. І., Балог Л.	ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ З УГОРСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ.....	168
Розлуцька Г. М., Іваничко І. І.	ВПРОВАДЖЕННЯ ІДЕЙ В.СУХОМЛИНСЬКОГО У ПРАКТИКУ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	171
Сивохоп В. І.	ПЕДАГОГІЧНА СПАДЩИНА В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У ДІАЛОЗІ З СУЧАСНИМИ ПРОБЛЕМАМИ ВИХОВАННЯ.....	173
Сігетій І. П.	ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ...	177
Стецо Н. В.	ВИХОВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ОСНОВІ ОПОВІДАНЬ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	178
Тоцька Т. П.	ВИХОВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ЧУТЛИВОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ КАЗКИ І ОПОВІДАННЯ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО	181
Хайруліна В.	ЕМОЦІЙНЕ ПРОБУДЖЕННЯ РОЗУМУ.....	186

Химинець В. В.	СВІТОГЛЯДНІ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ КОНСТАНТИ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	189
Ходанич Л. П.	ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПЕДАГОГІКИ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	192
Ходанич П. М.	СВІТ ДИТИНИ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ ЗАКАРПАТТЯ У КОНТЕКСТІ ІДЕЙ ВИХОВАННЯ В. СУХОМЛИНСЬКОГО.....	196
Ціник О. В.	ВІД «ШКОЛИ РАДОСТІ» ДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПОЧУТТІВ ТА ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	199
Шахрай В. М.	ВАСИЛЬ СУХОМЛИНСЬКИЙ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНЕ БАТЬКІВСТВО І НЕОБХІДНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ДО НЬОГО ШКОЛЯРІВ.....	203
Шевенко А. М.	ІДЕЇ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ДО ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДЛІТКІВ.....	205
Шевчук В. В.	ВПЛИВ РОДИННИХ СТОСУНКІВ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ.....	207
Шишова І. О.	ВПЛИВ ХУДОЖНЬО-ЕМОЦІЙНИХ ІДЕЙ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО НА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	211
Ющенко В. В.	ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДІ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ ІДЕЙ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО....	213
	РЕЗОЛЮЦІЯ.....	216